Kennsluáætlun fyrir haustönn 2026

Námsgrein: Samfélags- og náttúrugreinar

Árgangar: 1. – 4. bekkur

Kennarar: Arna Guðbjörg Matthíasdóttir arnam@klaustur.is

María Ösp Árnadóttir maria@klaustur.is

Sigríður V. Þórðardóttir siggavigga@klaustur.is

Almennt:

Samfélagsgreinar fjalla um nemendurna sjálfa sem einstaklinga og hluta af samfélagi. Þær eru grunnur þess að nemendur læri sjálfsþekkingu, jafnrétti og mannréttindi. Mikilvægi og tilgangur reglna og gilda í lýðræðislegu samfélagi og áhrif einstaklings á bæði eigið líf en einnig samfélagið. Samfélagsgreinar koma einnig inn á nám um sögulega atburði, líf á jörðu, umhverfisáskoranir, samhliða því að efla skilning nemenda á frelsi, vináttu, virðingu og mannréttindum.

Nám í náttúruvísindum skal byggja upp þekkingu, virðingu, ábyrgð sem byggir m.a. á einstakri upplifun nemenda gagnvart náttúru, tækni, samfélagi og umhverfi. Þannig öðlast nemendur þá hæfni sem til þarf til að taka skynsamlegar ákvarðanir í málefnum er varða samspil fólks og náttúru. Nemendur þurfa að fá tækifæri til að veita umhverfi sínu gaum, bera umhyggju fyrir því og að greina aðstæður hverju sinni. Íslensk náttúra og sérstaða hennar felur í sér margbreytileg námstækifæri fyrir nemendur.

Helstu markmið:

Í samfélagsgreinum eru helstu markmið náms og kennslu að efla hæfni nemenda í sjálfsskilning, samskiptum, skilning og skynjun veruleikans, umhverfis, samfélags, sögu og menningu. Virkja á nemendur til þátttöku í samfélaginu, svo þau öðlist hæfni í að tileinka sér reglur og gildi sem þar ríkja. Nemendur eiga að læra að skilja hvað liggur til grundvallar viðhorfa okkar til umhverfis, auðlinda, menningar og sögu. Samfélagsgreinar eiga einnig að efla nemendur í ígrundun og samræðu þar sem rökræðum og virkri hlustun er beitt.

Megintilgangur náms og kennslu í náttúrugreinum er að stuðla að því að nemendur átti sig á hvernig best er að beita þekkingu sinni til að hafa áhrif á umhverfi sitt og bæta það. Góður skilningur á náttúruvísindum og hlutverki þeirra innan nútímasamfélags telst vera veigamikill þáttur í þroska og menntun barna og unglinga. Hann snýst um að viðhalda og efla forvitni og áhuga þeirra á sjálfum sér, umhverfi sínu og fyrirbærum náttúrunnar. Kennsla í náttúruvísindum fer jöfnum höndum fram innan- og utandyra. Hún miðar að því að nemendur þrói með sér góðan orðaforða og jákvætt viðhorf til námsgreinarinnar og því sé við haldið. Nemendur þurfa að fá tækifæri til að styrkja verklega færni sína, upplifa og njóta, skoða náttúruna og umhverfið og læra að veita því athygli, afla upplýsinga úr heimildum og athugunum og vinna úr þeim, miðla upplýsingum og treysta á forvitni sína til að þetta takist. Nemendur þurfa að fá þjálfun í og tileinka sér góð vinnubrögð, vinnuaðferðir og að greina skipulega frá niðurstöðum vinnu sinnar.

Hlekkur á aðalnámskrá:
https://www.adalnamskra.is/grunnskoli/kafli-24-samfelagsgreinar-2024
https://www.adalnamskra.is/grunnskoli/kafli-22-natturugreinar-2024

Námsgögn: blöð, litir, málning, efni og garn, sögurammi *Hvalir, Hvalir*, spjaldtölvur og fleira.

Tímabil	Verkefni	Kennsluaðferðir	Tenging við lykilhæfni og hæfniviðmið
Ágúst September Október Nóvember Desember	Bekkjarsáttmáli, skólareglur og samskipti. ● Útikennsla ● Haustferð ● Sögurammi: Hvalir ● Sögurammi: Hvalir ● Hver er ég? ● Hver er ég? ● Jólavinna ● Jólavinna ● Jólin í gamla daga	Umræður Þankahríð Bekkjarfundir Vettvangsferðir Verkefnavinna Samvinna og hópastarf Einstaklingsvinna Paravinna Söguaðferðin Leiklist í kennslustofunni Leikir Lestur Upplýsingaöflun Áhorf og hlustun Lestur og myndir	**Útikennsla, haustferð og bekkjarsáttmáli** **Náttúrugreinar** *Nemandi getur:* Gert sér grein fyrir nokkrum einkennum veðurfars í nærumhverfi. Gengið vel um umhverfið og átti sig á mikilvægi þess. **Samfélagsgreinar:** *Nemandi getur:* Sett sig í spor jafnaldra og fjölskyldumeðlima. Sýnt þekkingu á reglum í samskiptum og útskýrt tilgang þeirra, Sagt frá umferðarreglum fyrir gangandi og hjólandi vegfarendur og farið eftir þeim, varast hættur á heimili sínu, í umferðinni og nærumhverfi. Rætt um eigin athafnir og afleiðingar þeirra og tekið þátt í samfélagsmálum. uppgötvað og nefnt dæmi um einkenni og sögu heimabyggðar. **Hvalir** **Náttúrugreinar** *Nemandi getur:* Lesið einfaldan náttúruvísindatexta og endursagt helstu atriði með eigin orðum, skoðað einfaldar myndir og sagt frá efninu. framkvæmt einfaldar athuganir og skráð mælingar á hversdagslegum hlutum samkvæmt leiðbeiningum.

			kynnt niðurstöður einfaldra athugana og tekið þátt í umræðu um efnið. Sett fram spurningar, leitað svara um náttúruleg fyrirbæri og útskýrt valið viðfangsefni. Gert sér grein fyrir fjölbreytni innan tegunda og milli tegunda. Sagt frá eigin upplifun af lífverum í náttúrulegu umhverfi. Rætt um helstu einkenni lífvera og lífsskilyrði þeirra. Lýst helstu einkennum valinna dýra. **Samfélagsgreinar:** *Nemandi getur:* Tekið þátt í samstarfi og sameiginlegum ákvörðunum í jafningjahópi og innan fjölskyldunnar. **Hver er ég?** **Samfélagsgreinar:** *Nemandi getur:* Sagt frá sjálfum sér með hliðsjón af uppruna, búsetu, fjölskyldu, siðum og venjum. Áttað sig á mikilvægi næringar, hvíldar, svefns, hreyfingar og hreinlætis. Áttað sig á mikilvægi jákvæðra viðhorfa fyrir sjálfan sig. Gert sér og öðrum grein fyrir hvar eigin styrkur og áhugi liggur. Áttað sig á og lýst ýmsum tilfinningum, svo sem gleði, tilhlökkun, sorg og reiði. Sýnt sjálfum sér og öðrum virðingu og sagt frá því hvernig það er hægt.

			Fjallað um ólíka einstaklinga og hópa í skóla- og nærsamfélaginu. Áttað sig á að fólk býr við ólík fjölskylduform, hefur ólíkan bakgrunn og borið virðingu fyrir mismunandi lífsviðhorfum og siðum. Áttað sig á að hver einstaklingur er hluti af stærra samfélagi. **Jólin í gamla daga** **Samfélagsgreinar:** *Nemandi getur:* Sagt deili á nokkrum frásögnum, helstu hátíðum og siðum kristni og annarra trúarbragða, einkum í nærsamfélaginu. Nefnt dæmi um sögu og einkenni Íslands. Komið auga á þætti sem hafa haft áhrif á mannlífið í tímans rás, svo sem umhverfi og skipulag samfélaga. Miðlað þekkingu sinni og skoðunum tengdum samfélaginu. Aflað sér upplýsinga um samfélagið úr völdum textum, hljóð- og myndefni og sagt frá efninu. Greint upplýsingar og ólíkar skoðanir úr völdum heimildum og myndað sér eigin skoðanir.

Námsmat:

Virkni og þátttaka í kennslustundum Frágangur og vinna Samstarf með öðrum nemendum Skilningur á viðfangsefni

Þessi kennsluáætlun er birt með fyrirvara um breytingar.